

El sentit de pedaç s'explica perquè en grec *ῥόμβος* s'usava en el sentit d'embenat que es posa a una ferida' (Hipòcrates) — els mariners de StPolM usaven justament el mot 'ferida' per referir-se als forats tapats amb romball, o potser perquè alguns d'aquests pedaços de la nau tinguin forma romboide: així Corazzini defineix *rombagliare* «metter tasselli *romboidali* al naviglio»; però a StPolM em deien que també poden ser de forma quadrada, rectangular o arrodonida. Encara que aquesta etimologia grega és satisfactòria, no goso descartar del tot que sigui una relíquia pre-romana dels lígurs i sorotaptes, puix que justament hi ha el lit *rum̄bas* 'ferida' i *rum̄bioti* 'ribetejar amb un voraviu', *rēmbeti* 'rebre una ferida' (Pok., IEW, 865.1ss), cf. **ARRAMBAR**

Altres representants nàutics de RHOMBUS poden ser cast. i port *arromada*, it. *arrombata* 'castell de proa' (Jal), que ja deu ser el sentit d'un mot nostre del segle xv: «un calderó ab sa cassa de aram per fondre pega, e una bromadora, it. 22 batalloles de galera o camals de *rombada* e un aljau de timó e un rem», inv. de les Drassanes, a. 1489 (ed. Moliné del *Consolat*, p 370) I el sic *rùmmulu* 'espècie de corró usat per aplanar el terreny, o emprat pels mestres d'obres per transportar pesos' (Mortillaro), i *rùmulu* 'baldufa' (Roccella) *Rumbell de pa* 'crostó de pa' (*DAG*), de forma no gaire diferent de la d'un romball.

El cultisme *rombe* 'figura plana formada per quatre costats iguals, amb dos angles aguts i dos d'obtusos', Fontserè, *Ci Fi Nat.*, p. 62 i lèxic *Rombal Rombode*, *rombodal Ròmbic*

CPT : *Rombifoliat Rombòedre; romboèdric*

1 Cf. it. *rombo* «sorta di fuso con cui i magici pretendevano annodare il cuore delle persone», en l'Ariosto — 2 Variants d'altres collectors porten: Sota l'oliva - l'oliva - sota l'olivera un ram (D), «sus de l'oliu s'estava l'oliva - sota l'oliva s'estava l'galan» (E) — 3 O *rumbejes* amb el subjuntiu arcaic; però la *r* en l'ed de 1878 és err. tip per ja *r* (ed 1877). — 4 En canvi a Santo Domingo, almenys en el Cíbao, ha preservat, amb no gaire evolució l'acc. nàutica d'origen germànic, puix que allà significa «montón» (Brito, *Provincialismos del Cíbao*, s v.). 5 «Dos destructores --- que presentan *rumbos* en sus costados --- el carguero del eje trabó combate --- se trabajaba en cerrar los *rumbos* ---», telegrama de la United Press en els diaris argentins, 18-xi-1941. — 6 «Enflocades de cap a peus; fins les menestres més *rumbants* participaven ---» (O C, 69.3f)

Rument, V. *rumir* (REMOR) *Rumiada*, *rumiador*, *rumiament*, *rumiant*, *rumiar*, *rumiatge*, V. *remugar* *Rumidor*, *rumidora*, V. *bour* i *rumir* (REMOR) *Rumieig*, *rumiejar*, *ruminació*, *ruminar*, *ruminós*, V. *remugar* *Rumir*, V. *remor*; pronúncia dialectal algue-resa per *dormir* *Rumiscol*, encreuament de *roina* amb *ploviscol* *Rumor*, *rumorejar*, *rumorós*, *rum-rum*, *ruminejar*, V. *remor*

RUNA, 'enderrocs', 'munt de brossa, de calçobre, 60

d'escombraries', mot peculiar del català, sense altre parent que l'arag i murc *enruna*, *enrona*, *rona*, i prov. dial *runo*, d'origen incert, si bé en tot cas no pot venir fonèticament del ll RŪINA, és possible, però, i versemblant, que provinguin de *RŪDĒNA, forma dissimilada del ll RŪDĒRA plural de RŪDUS, RŪDĒRIS, que significaven el mateix; és fals que *runa* hagi significat mai 'ruines', per bé que algun escr. Renaix el vagi usar bàrbarament amb aquest valor. □ 1ª doc 1442

10 En un doc. de Cervera de 1442. «han de posar tot ab *runa* és menester per *enrunar* les aules, de tal manera que vingue igual al corredor» (*BABL* xvii, 64) o sigui 'amb la *runa* que és menester'. En un mot d'aquest significat es comprèn fàcilment que escassegi molt la documentació antiga. També trigaren a recollir-lo els lexicògrafs, fins al Belv («: escombros, broza, *rudera*», «r, la ruina o enderrocs dels edificis, *escombros, cascote*», Lab 1840) Però apareix ben suat en els escr. Renaix: «Cada vespre, al sortir tot just la lluna, / al hort a festejar tots dos baixàvem, / y entre bròquils y cols, o per la *runa*, / cuques de llum y cargolets buscàvem», Pitarra (*Ous del Dia*, en *Gatades*, 231).

I ja Verdager en el primer esborrall de l'*Atlantida*, any 1867: «En l'ayre ensopegant-se més alt, prop de la lluna, / sos espargits destrossos feriren los estels, / y ab lo fustam y terres, en enderrocs y *runa*, / semblava esllavissar-se la màquina dels cels» que en la versió definitiva ho va canviar com «Y 'ls cims de les montanyes topant ab ses rabasses, / y aqueixes ab los astres, del cel en lo pregon, / tornan a caure, en pluja de crepitantes masses, / y apar desfer-se, en *runes* esllenegat, lo món», «--- torna lo xucladó un vesuvi, / que a cada punt flameja y udola ab més rugall, / d'hon puja arrasadora columna d'un diluvi / de foc, que *runa* y aygues no'n són bon aturall», *Atl* ix, 25d, 34d, en l'original de la versió definitiva havia posat també: «En tant lo torb, muntat en ales de les Fúries, / juga ab los pans de *runa*, que 'l mar cent cops li ha pres» en el vers 26b del mateix cant, però en l'ed de 1878 ho canvià en *pans de terra* «Y'ls dragons que s'amagan en la *runa*» escrivia Verdager adolescent en el seu poema sobre Colom (ed Barcino, p 131) «--- Noble revenja' / que al passar hi altre jorn, era la casa / pilot de *runes* fumejants ---» en una tragèdia de Guimerà

Fins avui ha restat mot usual en tot el domini continental de la llengua, i només sembla haver-se extingit a les Illes, on ja no el registra el DFgra (si bé Febrer-Cardona el copia de Belv. ho fa remetent a *escombros* i d'aquest a *peltret*, que semblen ser els únics noms usuals a Menorca) En canvi el grec usual a tot el domini continental de la llengua pel N, amb matisos propis, fins a Blanes (residus de terrisseria, BDC xiii, 51) i Emp. ('terra i residus de carbonissa en una pila de carbó'), 'pinyolada, residus d'oliva premsada' a l'Alt Empordà i Garrotxa (*AlcM*, §§ 4, 5), i a Malgrat, vella terra de grans pinedes, anomenen *ῥύνα* 'la taca de trementina o resina blanquinosa que queda a les mans del qui remena pinyes o escorça de pi' (1964)